

Het antwoord van
Frenkie de Jong, Ajax
en Duncan Laurence
aan
Thierry Baudet
en de wereld

Colofon

ISBN: 978 94 6365 151 6

1e druk 2019

© 2019, Hans Siepel

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Het antwoord van
Frenkie de Jong, Ajax
en Duncan Laurence
aan
Thierry Baudet
en de wereld

Hans Siepel

Voor Sjaak Toonen,
een zeer dierbare vriend

Inhoud

• Ten ingeleide	11
• Het antwoord van Frenkie de Jong, Ajax en Duncan Laurence aan Thierry Baudet en de wereld	29
(1) Voorbeschouwing	31
(2) De wedstrijd	43
(3) De nabeschouwing	58
(4) The day after	80
• Over het ‘niets’ dat ‘alles’ is	85
(1) Schaterlach	87
(2) Gouden tijdperk	97
(3) Hermetische wijsheid	105
(4) Het tekort van het darwinisme	113
(5) Nieuwsartikel	123
• Het placebo-mysterie opgelost	129
Het placebo-wonder opgelost!	131
Magische kracht in de (top)sport	134
Geestesenergie	138
Slot	143

Schilderij 'De Hofdames' van Diego Velázquez

Ten ingeleide

Het zal begin jaren tachtig geweest zijn. Met een groepje politicologiestudenten besloten we onze intellectuele vaardigheden verder te ontwikkelen. Immers, waren wij niet geroepen de latere intellectuele elite te versterken? Een leesclubje leek een goed vehikel op weg naar het ‘eliteland’. Nu nog een passend boek. Ik weet niet meer wie met het idee kwam, maar het boek van de toen zeer bekende en gevierde Franse filosoof Michel Foucault *De woorden en de dingen* werd ons eerste studieobject. Veel van de inhoud en wat we daar vervolgens met elkaar over deelden, is allang opgeborgen in de laden van het definitief vergeten. Behalve dan het eerste hoofdstuk, dat voor altijd en met onuitwisbare inkt in het land van mijn herinneringen een monument oprichtte. Later las ik dat vooral dit hoofdstuk bij meer lezers indruk maakt en velen roemen het als een weergaloos openingshoofdstuk.

In dit hoofdstuk agendeert Michel Foucault aan de hand van zijn analyse van het schilderij *Las Meninas* (De hofdames) van de Spaanse barokschilder Diego Velazquez een thema dat de rode draad van mijn levensmissie zou worden. Wie het schilderij kent, herinnert zich wellicht de verwarring die het kijken naar dit doek teweegbrengt. Waar moet ik naar kijken? Wat is het centrum van de aandacht? Welk tafereel beoogt het ‘kernverhaal’ te vertellen? Is het koningspaar het centrum waar het om draait? De schilder zelf die zich in zijn eigen schilderij heeft afgebeeld? Of toch het vijfjarige prinsje Margarita? Toen kon ik nog niet vermoeden welk een betekenis Foucaults duiding zou krijgen, en het waarom ervan al helemaal niet. Kern van zijn betoog is dat je als kijker naar

het schilderij misleid kunt worden. Dat je denkt zeker te weten naar welk deel van het schilderij het oog moet gaan om de werkelijkheid te vatten. Niets is minder waar, zo analyseert Foucault. De ‘echte werkelijkheid’ wordt aan de eerste blik van de toeschouwer onttrokken, omdat die zich haast als vanzelf naar het midden van het tafereel laat trekken. In deze staat van onwetendheid mist de kijker waar het echte centrum ligt en wat de echte kernboodschap van het doek is.

Toen ik ter voorbereiding van het schrijven Foucaults boek er nog eens bij pakte en mijn ogen, nu veertig jaar later, opnieuw over de woorden en zinnen van het eerste hoofdstuk gleden, maakte zich een lichte opwindning van mij meester. Vooral de passage over de afgebeelde schilder op het doek trof mij. Het was alsof het de woorden over mijn levenswerk zijn. ‘De schilder staat een klein stukje terug van het schilderij en is, in zijn volle lengte, zeer duidelijk zichtbaar. (...) Zijn donkere gestalte en zijn lichte gelaat zijn halverwege het *zichtbare* en *onzichtbare*: nu hij van achter dat, voor ons onzichtbare, doek vandaan komt, duikt hij even voor onze ogen op. (...) Hij heerst op de drempel van twee niet met elkaar te rijmen zichtbaarheden.’ De schilder overziet beide werkelijkheden, de ene zichtbaar, de andere onzichtbaar, die op het eerste gezicht niet in één beeld met elkaar te rijmen zijn. Dit spel van zijn en niet-zijn, van het ‘iets’ en het ‘niets’ en van wat het oog wel en niet kan zien, zou in de decennia die volgden mijn levensspel worden.

Dit kernvraagstuk over wat de ‘echte’ werkelijkheid is en wat illusie, klopte bijna veertig jaar geleden voorzichtig en aarzelend op mijn levensdeur. Het zette zich vast in mijn herinnering, om redenen die mij toen volstrekt onduidelijk

waren. Om in de jaren die volgden (die ons overigens niet brachten bij de intellectuele elite) zo af en toe weer in het veld van mijn herinneringen op te bloeien, met diezelfde onbenoembare en onverklaarbare fascinatie voor de werkelijkheid achter de werkelijkheid van de eerste, zintuiglijke indruk. Het duurde uiteindelijk meer dan twintig jaar voor ik op hardhandige wijze kennismaakte met die ‘andere’ werkelijkheid. De diagnose hiv, met haar impliciete doodsaankondiging, bracht een onvoorziene, maar op dat moment ook een erg onwelgevallige gast aan tafel. Hij reikte de hand om met hem mee te gaan, met een bemoedigende foucaultiaanse opmerking dat niet alles is wat het lijkt.

De eerste kennismaking met die andere werkelijkheid was niet bepaald een aangename. De verftinten gekenmerkt door sombere kleuren van (doods)angst, verdriet, pijn, schaamte en het wegvallen van toekomstperspectief, dreven mij steeds verder af van de vertrouwde werkelijkheid, waar een zonnig carrière pad voor mij lag uitgestippeld, zondagskind als ik was. Pas veel later op mijn reis begreep ik dat deze fase van een diepe, welhaast existentiële crisis, waar het lijden met hoofdletters wordt geschreven, de enige toegangsroute is tot die andere werkelijkheid, waarvan het besef als zaadje twintig jaar daarvoor was geplant. Zonder crisis kunnen de deuren van die andere werkelijkheid niet worden geopend. Weer later ontdekte ik dat dit een universeel thema is. Dat elk mens in zijn of haar leven door crises, die zoveel meer zijn dan een noodlottig toeval of dikke pech, wordt uitgedaagd om op weg te gaan en de zoektocht naar die andere werkelijkheid aan te vatten. In zijn memorabele boek *De held met de duizend gezichten* van Joseph Campbell, dat ik pas veel later las, leerde ik dat dit de eerste fase is van het standaardscript

van de belevissen van de mythologische helden. Campbell noemt het ‘de oproep tot het avontuur’. Avonturen in onbekende gebieden, nog niet eerder bezochte landschappen en nieuwe, ongeziene dimensies van het bestaan.

Maar niet alleen in de aloude mythologische heldenvertellingen, zoals die van koning Arthur en de zoektocht naar de heilige graal (het symbool van die andere werkelijkheid), maar ook in sprookjes, zoals Doornroosje, is deze routekaart van het menselijke leven gecodeerd. Ze willen de lezer uitdagen om op reis te gaan, om het oude bekende te verlaten en te durven loslaten. Makkelijk is dat zeker niet. Er moet veel (emotionele) strijd geleverd worden. Bergen van pijn en verdriet moeten worden beklommen en overwonnen. Maar dan, aan het einde van de reis, wacht de beloning. In de vele heldenvertellingen en sprookjes zijn er verschillende woorden die dit hoogtepunt beschrijven, dit (her)vinden van die andere werkelijkheid. Tot de kern teruggebracht zijn al deze woorden tot één terug te brengen: ‘thuiskomen’.

Zo verging het mij ook. Eerst was daar de duisternis. Ik had het gevoel, of meer een diep besef, dat alles kapot was en in gruzelementen op de vloer van mijn leven lag, als een teer vaasje dat kapot was gevallen. Uitslaande vlammen legden mijn fundamenten, mijn houvast, mijn vastomlijnde denkbeelden en overtuigingen in de as. Het was onmogelijk ze te herstellen en met dezelfde bouwstenen weer op te bouwen. Er moest iets nieuws gevonden worden. Jaren later gloorde er licht aan het einde van de tunnel, in mijn geval de hermetische wijsheid. En hoe wonderlijk? Bij de intensieve bestudering ervan ontdekte ik dat deze wijsheid woorden, inzicht en richtlijnen bevat, die mij in staat stelden die ‘andere werkelijkheid’ beter te leren kennen, voelen en ervaren.

Het was alsof ik met behulp van deze duizenden jaren oude hermetische wijsheid het nieuwe land, die andere werkelijkheid, nader leerde kennen en verkennen. Ik leerde over de bouwstenen die dit land vormen, over hoe de verhouding tussen beide werkelijkheden verstaan moet worden en over het waarom van dit alles. Uiteindelijk ontdekte ik dat dit andere, onbekende en niet-zichtbare land een naam heeft: de geesteswereld. Ook leerde ik dat de hermetische wijsheid die ik aan het einde van tunnel der duisternis vond, over deze geesteswereld handelt en inzichten daarover aanreikt, spreekt over haar mens- en wereldbeeld, over hoe zij de toestand in onze wereld beziet en daar verklaringsgronden voor aanreikt.

De vervolgjaren van intensieve studie van de hermetische wijsheid (en dus van de geesteswereld) leerden mij die andere werkelijkheid zeer goed kennen. Ik werd zelf meer en meer een hermetische wijze en de geesteswereld werd steeds toegankelijker. Zo groeide het besef dat ik deze moderne mythologische heldenreis niet alleen voor mijzelf maakte. De vondst aan het einde van de tunnel was niet voor mij alleen bestemd. Ik moest er meer mee. Over de hermetische wijsheid moest verkondigd en gepredikt worden. Omdat het er nu op aankomt, juist nu, in dit kritieke tijdsgewricht waar de behoefte aan het begrijpen van die onzichtbare werkelijkheid groot is. Ik wist wat mij te doen stond: als een moderne profeet het bestaan van deze andere (geestes)werkelijkheid verkondigen, erin onderrichten en erover schrijven. Het is wat Campbell mooi omschrijft als de laatste stap die de mythologische held zet: terugkeren naar waar hij of zij vandaan komt en de achterblijvers verhalen over de vondsten en wijsheidsinzichten die zijn opgedaan.

Dat viel nog niet mee. Het belangrijkste obstakel? De vastomlijnde, spijkerharde en compromisloze overtuiging van de machthebbers van de aardse, stoffelijke en zichtbare werkelijkheid, die bij hoog en laag volhouden dat zij de hoeders zijn van de enig bestaande werkelijkheid. De gedachte dat er nog een andere werkelijkheid zou zijn, is voor hen een onverdraaglijke. Het zou immers het intellectuele fundament wegtrekken waarmee de overtuiging is gestut dat er maar één koninkrijk is, en wel die van het stof. De huidige machthebbers hebben eeuwige trouw gezworen aan de verlichtingsvorsten, die sinds de verlichting de dictatuur van het 'stofrijk' hebben uitgeroepen en de geesteswereld uit hun machtscentra hebben verdreven. Precies zoals in het schilderij van Velazquez, waarin volgens een van de duiders van het schilderij, K. Schippers, in essaybundel *De vliegende camera*, niet God (lees: de geesteswereld) meer het centrum is, maar de aardse, stoffelijke mens. Met de woorden van Ger Groot uit een oud stuk (2003) in de Groene Amsterdammer, over deze bundel: 'De blik is aards geworden (...) Niet de vorst maar de schilder is oorsprong van het perspectief en maakt het tafereel mogelijk. Gods schim dwaalt alleen, ongrijpbaar, nog ergens achter in de wereld van het atelier, op een onzichtbare plek die vervaagt.'

Omgord met de hermetische wijsheid en gesteund en begeleid door krachten uit die geesteswerkelijkheid zelf, keerde ik terug in de 'oude' werkelijkheid. Twee domeinen agendeerden zich als vanzelf, waarop ik de hermetische wijsheid kon gaan vermaatschappelijken en de onzichtbare werkelijkheid in het koninkrijk van het zichtbare zichtbaar maken. Anders geformuleerd: ik kon de geesteswerkelijkheid tot bloei laten komen. Ik ging kleine monumentjes oprichten,

als bewijsvoering van het wel degelijk bestaan van die geesteswerkelijkheid. Het eerste domein zette mijn moeder op tafel. Zij koos de weg van dementie, verliet geleidelijk aan 'onze' werkelijkheid en trok zich terug in haar geestelijke zielswerkelijkheid. Zet daar je tanden maar eens in! Het werd een proeve om te bezien of ik in staat was de taal van de geestelijke werkelijkheid te verstaan en ermee te communiceren. Dat is wat die geestelijke werkelijkheid van je vraagt: taal en inzichten te ontwikkelen waarmee je in staat bent die werkelijkheid als het ware te decoderen. Dat kan alleen met een onderzoeksmethode die verloren is gegaan binnen het domein van wat we nu wetenschappelijk onderzoek noemen, met de miskenning van het bestaan van de geesteswereld.

Kern van deze onderzoeksmethodiek is het volgende te begrijpen, zoals een oude wijze het ooit schreef: 'De waarheid [lees: de echte werkelijkheid, ofwel de geesteswerkelijkheid] kwam niet naakt in deze wereld, maar gekleed in symbolen en afbeeldingen.' Onderzoek met een dergelijk uitgangspunt vraagt om decoderen en de gave om de symboliek te duiden, om zo de toegangsdeuren tot het verstaan van de geesteswereld open te zetten en op zoek te gaan naar het verhaal achter de zichtbare werkelijkheid. De hermetische wijsheid laat er geen enkele twijfel over bestaan dat deze geestelijke wereld de echte werkelijkheid representeert. De absolute focus van alles wat wij wetenschap noemen, is gericht op de werkelijkheid van het stoffelijke en fysiek zichtbare en de wetenschap zelf zegt daarvan dat dit de enige objectieve, echte werkelijkheid representeert. De hermetische wijsheid ziet deze zichtbare werkelijkheid echter als de grote illusie. Hermes zelf verwoordde dit als volgt in twee zinnen: 'De dingen die

het oog kan zien zijn echter louter droombeelden en illusies. Alleen de dingen die onzichtbaar zijn voor het oog zijn echt.’

Met deze wijsheid stapten we als gezin begin deze eeuw in de onzichtbare werkelijkheid van mijn moeder, die zij met haar dementieproces agendeerde. Zij vroeg om gehoord, verstaan en geheeld te worden, maar dat kon pas als wij erin zouden slagen de talloze puzzelstukjes die zij in haar dementieproces op tafel legde in de vorm van woede-uitvallen, diep verdriet, herbelevingen, heftige scènes en boze en lieve woorden en zinnen vanuit die andere werkelijkheid konden leggen tot een sluitend verhaal. In het geval van mijn moeder was dat het verhaal van een getraumatiseerd meisje dat nu, met de dood in aantocht, alsnog haar traumatische zielswonden wilde helen. In mijn eerste boek, *Stemmen van de ziel; vergeten waarheid van dementie* (2007), doe ik daar verslag van. Ik laat de onzichtbare, getraumatiseerde ziel van mijn moeder zichtbaar worden en geef haar een stem. Hierna volgde mijn boek *Bewustzijn, dementie en spiritualiteit* (2010), waarin ik de dementieroute van mijn moeder als zoektocht naar haar getraumatiseerde zielswerkelijkheid plaats tegen de achtergrond van dat waar alle oude menselijke verhalen van sprookjes, legenden en mythologische, maar ook religieuze vertellingen in wezen over gaan: het (her)vinden van het verloren gegane thuis. In dit geval: het thuiskomen in de werkelijkheid van de onzichtbare geesteswereld.

In gesprek met de medici van het verlichtingsrijk over mijn moeders dementie bleek dat zij haar onzichtbare zielswerkelijkheid niet serieus namen. Die bestaat voor hen eenvoudigweg niet en werd dus niet voor echt gezien. Voor hen was er enkel sprake van het grote niets, waarvoor allerlei

medische termen bedacht zijn, zoals ‘onaangepast gedrag’ of, zoals de geriateren en psychologen met enige regelmaat mijn moeders gedrag verklaarden, ‘hallucinaties’. Op psychosenet.nl wordt hallucineren als volgt omschreven: ‘Als de waarneming verstoord raakt, kun je dingen zien, ruiken, voelen, horen of proeven die niet echt zijn.’

Zeven jaar later voegde ik daar rond het gezondheidsthema nog een boekje aan toe: *Woorden van zorg; vertelling over professionele communicatie in de zorg* (2017). In deze vertelling neem ik de lezers mee in hoe in de zorg vanuit de hermetische wijsheid anders, beter, maar vooral met meer betekenis gecommuniceerd kan worden, vanuit het hermetisch besef dat ‘in den beginne het Woord was’ – en de grondgedachte ervan klinkt nog immer door in de openingszinnen van het Bijbelse Johannes-evangelie. Met wat meer modieus taalgebruik: communiceren is het scheppen van werkelijkheden. In deze vertelling volgen we een neuropsychologe die als gevolg van haar persoonlijke crisis ook op onderzoeksreis uitgaat, de hermetische wijsheid vindt en haar visie op professionele communicatie in de zorg radicaal verandert.

In hetzelfde jaar als *Stemmen van de ziel* verscheen het (leer)boek *Risico en crisiscommunicatie* (2007), dat ik schreef samen met collega Frank Regtvoort. Het werd het tweede terrein waarop ik mijn opgedane hermetische inzichten vermaatschappelijkte. Opgevoed en werkzaam in de wereld van de communicatie lag dit terrein voor de hand. Het kreeg een nog urgenter karakter toen meer en meer het besef bekliefde dat communiceren het scheppen van (maatschappelijke) werkelijkheden is, zoals de hermetische wijsheid leert. Het communicatieterrein waar we onze onzichtbare experimen-

ten uitvoerden, ver afgelegen van het kloppend centrum van het communicatievak, dat was (en is) geannexeerd door heuse verlichtings-communicatiewetenschappers, betrof het domein van – hoe toepasselijk – de crisiscommunicatie. Tot mijn eigen verrassing pakte deze interventie in de zichtbare verlichtingswereld wonderwel uit en slaagden we erin in het verlichtingsrijk iets te bouwen met voor hem ‘wezensvreemde’ elementen. We ontwierpen een eenvoudig model-letje voor de crisiscommunicatie en bereikten uiteindelijk een droomresultaat.

Het onmogelijke bleek mogelijk: een communicatie-aanpak die, indien het model juist wordt toegepast, leidt tot honderd procent effectieve communicatie, iets dat volgens de verlichtings-communicatiewetenschap niet mogelijk en volstrekt onhaalbaar is. In twee publicaties die erop volgden en die ik samen met onder anderen Frank Regtvoort schreef, werkten we de hermetische inzichten op de communicatieprofessie verder uit. In 2012 verscheen het (leer)boek *Congruente overheidscommunicatie* en in 2016 de vertelling *Transitie33; vertelling over effectief communiceren voor bestuurders en communicatieprofessionals*.

Onderwijl trok de geesteswereld mij verder haar werkelijkheid in. Ze reikte mij inzichten aan, liet mij ‘toevallig’ boekhandels binnenstappen om als een magneet naar dat ene boek getrokken te worden dat precies bij dat moment paste. Zo ruilde ik in een wonderlijk proces mijn oude kleren van onwetendheid in voor een nieuw maatpak van steeds meer en dieper begrijpen. Eén onderwerp bracht in dat proces steeds meer kleur op de wangen en domineerde meer en meer mijn gedachtespel. Het liet mij lezen, lezen en nog eens